

**DİVAN ŞİİRİNDE YARDIM TALEP ETMENİN EDEBİ TÜR OLARAK
TERENNÜMÜ: MEDED-NÂMELER**
THE MANIFESTATION OF SEEKING HELP IN DIVAN POETRY AS A LITERARY
GENRE: MEDED-NÂMES

MEHMET SAİT ÇALKA

Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Öğretim Üyesi

*Assoc. Prof. Dr. Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Arts and Sciences,
Department of Turkish Language and Literature*

calkamehmetsait@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3657-9387>

YUNUS DOLU

Doktora Öğrencisi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı

*PhD Student, Recep Tayyip Erdoğan University, Institute of Social Sciences,
Department of Old Turkish Literature*

yunusd.5394@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-5640-6865>

Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi-Journal of Turkish Language and Literature
TÜRKDED-1, Aralık-December-2020 Rize

Makale Türü-*Article Types* : Araştırma Makalesi-Research Article
Geliş Tarihi-*Received Date* : 26.09.2020
Kabul Tarihi-*Accepted Date* : 10.11.2020
Sayfa-*Pages* : 51-75

DİVAN ŞİİRİNDE YARDIM TALEP ETMENİN EDEBÎ TÜR OLARAK TERENNÜMÜ: MEDED-NÂMELER*

Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKA¹

Yunus DOLU²

Özet

İnsan, canlılar âleminin en şerefli mahlûkatı olarak bilirse de tabiatında var olan güçsüzlük nedeniyle her vakit yardıma muhtaç bir konumda yer alır. Bu zayıflığı giderebilmek için kendisinden daha güçlü olduğuna inandığı herhangi bir muhataba yönelme konusunda da tereddüt etmez. Söz konusu bu muhataba sığınan insan, farklı yaklaşımları benimseyerek ona çeşitli konularda yardım isteklerini sunar. İşte tüm bu sebep-sonuç ilişkisinin edebi manada icra edilebildiği yerlerden birisi de meded-nâme türü olmuştur. Bu makalede meded-nâme türünün; tanımı, kaynakları, tasnifi, tespiti, yardım isteme yöntemleri ve tarihsel seyri üzerinde inceleme yapılmıştır. Yapılan bu değerlendirmeler, meded-nâmelerin iyi anlaşılmasına ve klasik Türk edebiyatı sahasında yeni bir edebî tür olarak tanımlanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edebî Tür, Meded-nâme, Dinî Meded-nâme, Beşerî Meded-nâme, Yardım İsteme.

THE MANIFESTATION OF SEEKING HELP IN DIVAN POETRY AS A LITERARY GENRE: MEDED-NÂMES

Abstract

Although person is known as the most honored creature of the world of living things, it is always in need of help due to the weakness of its nature. In order to overcome this weakness, it does not hesitate to turn to any addressee who it believes is stronger than its. The person who takes refuge in this interlocutor adopts different approaches and presents its wishes to help its in various subjects. Here, the one of places where all this reason-result relationship literary can be performed has been the meded-name genre. In this article meded-name type; definition, sources, classification, determination, methods of seeking help and its historical course was examined.

* Bu makale, Doç. Dr. Mehmet Sait ÇALKA danışmanlığında hazırlanan “Bir Tür Olarak Divan Şiirinde Meded-nâme” adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak oluşturulmuştur.

¹ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, e-posta: calkamehmetsait@hotmail.com

² Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Doktora Öğrencisi, e-posta: yunusd.5394@hotmail.com

These evaluations will contribute to a good understanding of meded-names and their to be defined as a new literary genre in the field of classical Turkish literature.

Keywords: Literary Genre, Meded-nâme, Religious Meded-nâme, Human Meded-nâme, Asking For Help.

Giriş

Meded-nâmelerin Tanımı Üzerine

Klasik Türk Edebiyatı hazinesinin kıymetli mücevherlerinden biri olan edebî türler, manzum ve mensur eserlerin muhteva bakımından incelenmesi ve sınıflandırılması esasına dayanır. Müellifler tarafından kaleme alınıp gelenek hâline getirilen mahsullerin içeriğine odaklanan bu disiplin, zengin bir muhayyileyi barındıran klasik Türk edebiyatının merkezinde yer alır.³ İşte bu silsilenin bir halkasını da meded-nâme türündeki manzumeler tutmuştur.

Edebî bir tür olarak meded-nâme hem dinî hem de beşerî yönü olan ve herhangi bir muhataptan yardım istemek için kaleme alınan manzumelere karşılık gelir. Başka bir deyişle çeşitli üslupların ve yöntemlerin desteğiyle manzumenin bağlamında yardım istemenin anlatılması ve bu talebin yardım manasına gelen kelimelerle dile getirilmesi, meded-nâme türünün oluşumuna zemin hazırlar. XVI. yüzyıl Azerî sahası şairlerinden Emânî'nin (öl. 1607), "iştikak" sanatıyla kaleme almış olduğu aşağıdaki manzume, bu türün en kayda değer örneklerinden biridir:

Yâ İlâhe'l-âlemin senden meded

Yâ Kerîme'l-ekremîn senden meded

...

Mahv bolmak hayf Emânî könglidi

Yâ Emâne'l-hâyifîn senden meded (Erbay 2016: 229-231)

1. Meded-nâmelerin Yaygınlık Kazanmasındaki Etkenler

Bütün edebî türlerin yaygınlık kazanmasında, dinî veya beşerî etkenlerin önemli bir rolü vardır. Kur'an-ı Kerim'de "Rabbimin sözlerini size bildiriyor, öğüt veriyorum" (A'râf 7/68) ve Hz. Peygamber'in "Din nasihattir" hadis-i şerifinden sonra nasihat-nâmelerin yaygınlık kazanması, bu duruma örnek olarak gösterilebilir (Kaplan 2015: 1). Meded-nâmelerin de yaygınlaşması bu durumdan farksız değildir. Öyle ki Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde, Allah'ın yardımının sıklıkla vurgulanması ve bilhassa Fatıha suresinin "Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım isteriz" mealindeki ayeti (Fâtıha 1/5), bu durumun en dikkate değer kanıtlarından biridir. Aşağıdaki manzumedeki, başta İhlas suresinin ilk iki ayeti olmak üzere Beled suresi 4.

³ Bu makalede mevcut edebî tür tartışmalarına girilmeyecektir. Verilen bilgiler ise şu çalışmaların incelenmesiyle özetlenmiştir: Levend, 1998: 99-176; Güzel, 2006: 607-610; Aça vd., 2012: 291-295; Akkuş, 2014: 11-21; Şenödeyici vd., 2015: 67-70; Canım, 2016: 9-16.

ayetten ve Bakara suresi 31. ayetten alıntı yapan Garîkî (öl. 16. yy.), sahih bir kul olmak için Allah'tan yardım talebinde bulunmuştur:

*Olmazam müşrik ki didi kul Huve'llâhü Ehad
İsti'ânet dilerem her dem men Allâhü's-Samed
Ol halâs itsün ki halk itdi ezelde fi-kebed
Benligüm terk eyledüm fazlundan Allâhum meded*

...

*Ger Garîkiyem Hudânun vahdeti deryâsına
Sifle kaldum dilerem 'ilmün irem a'lâsına
'Alleme'l-esmâ olan ol benzedi babasına
Benligüm terk eyledüm fazlundan Allâhum meded (Aksoy 2011: 636)*

Yine Hz. Peygamber'in şefaât ile ilgili hadisi de meded-nâmelerin yaygınlık kazanması adına önemli bir etken olarak gösterilebilir (Güzel 2006: 670-674). Öyle ki bu durum şairleri, Hz. Peygamber'den şefaât konusunda yardım istemeye teşvik etmiştir. Aşağıdaki manzumede Mehmet Şemseddin Ulusoy (öl. 1936), çeşitli ayetler ışığında Hz. Peygamber'den şefaât konusunda yardım istediğini belirtmiştir:

*Rahmeten li'l-'âlemînsün yâ Rasûle'allâh meded
Sen şefî'u'l-müznibînsün yâ Rasûle'allâh meded*

...

*Olmuşum irşâd-ı Mısrîyle muhibb-i hânedân
Sen penâh-ı Şemsî-dînsün yâ Rasûle'allâh meded (Efe 2018: 275-276)*

Kur'an-ı Kerim'deki ayet ve şefaât hadisine ek olarak İslam ulularının dünyada Müslümanlığın esasları konusunda, ahirette ise şefaât hususunda yardımcı olabilecekleri görüşü, meded-nâmelerin doğuşu adına önemlidir. Bu duruma münasip düşen "İşlerinizde şaşkınlığa düşünce ehl-i kuburdan yardım/istiâne isteyiniz" hadisi de delil olarak sayılmıştır (Yılmaz 2014: 324). Aşağıdaki manzumenin ilk bendinde –nakarat hariç– hiç fiil kullanmayan İsmâil Hakkî (öl. 1725), Aziz Mahmûd Hüdâyî'den (öl. 1628) manevi istimdat talebinde bulunmuştur:

*'Azîzüm çâre-sâzum nûr-pâş-ı dîde-i cânım
Melâzum dil-nevâzum feyz-bahş-ı kalb-i suzânım
Delîlüm mürşidüm ey ma'den-i esrâr-ı cânânım
Efendüm seyyidüm ey menbâ'-ı eltâf-ı Rahmânım
Dirîg itme gedâdan himmetün lutf eyle sultânım
Nazardan dûr kılma ben fakîri gözle sultânım*

...

*Cemî'-i enbiyâ vü evliyâ vü asfiyâ-y-içün
Cemî'-i mazhar-ı envâr-ı zât-ı Kibriyâ-y-içün
Ol iki nev-nihâl-i ravza-i sıdk u safâ-y-içün
Ol iki 'ırk-ı pâkîze Muhammed Mustafâ-y-içün*

Dirîg itme gedâdan himmetün lutf eyle sultânüm

Nazardan dûr kılma ben fakîri gözle sultânüm (Yurtsever 1990: 182-186)

Yukarıda bahsi geçen durumlar, meded-nâmelerin dinî minvalde gelişip yaygınlaşmasına vesile olmuştur. Bu durumlar sebep olarak görülürse insanoğlunun yardıma muhtaç bir konumda bulunması da bir sonuç olarak gösterilebilir. Bu sebep-sonuç ilişkisinden, dinî meded-nâmeler adı altında manzumelerin kaleme alınması da kaçınılmaz olmuştur.

Meded-nâme türünün beşerî yönü de bulunmaktadır. Bu türün beşerî minvalde gelişmesinde devlet adamları ve divan edebiyatındaki sevgili mefhumu kaynaklık etmiştir. Nadir de olsa canlı-cansız varlıkların nitelikleri söylenilebilir. Devlet adamlarının–özellikle padişahların–maddi ve kısmen de manevi bir güce sahip olmalarından dolayı şairler, onlara sığınmış ve gündelik hayatta karşılaşmış oldukları güç durumları, devlet erkânına meded-nâmeler yazarak gidermek istemişlerdir. Aşağıdaki manzumede Üsküdarlı Aşkî (öl. 1576-77), sürgün edildiği için II. Selim'e (öl. 1574) yardım talebinde bulunmuştur:

Şeb irse arzûmendem safâ-yı bezm-i yârâna

Sehergâh olsa müştâkam bakam rûy-ı Müselmâna

Elüm alup beni atdun efendi çünkü yabana

Meded kurtar meded hânüm esîrem kâfiristâna

...

Efendi sen için 'İşkî kulunun âh ü zâr itdün

Bu birkaç dâne dirhemle belâ bendin hisâr itdün

Akıtdun Akdenizde gözleri yaşın bihâr itdün

Meded kurtar meded hânüm esîrem kâfiristâna (Uzun 2011: 290-291)

Meded-nâme türünün beşerî bir hüviyet kazanmasındaki diğer bir etken ise sevgili mefhumudur. Divan şiirindeki sevgilinin âşığa eziyetleri, rakip ile olan münasebeti, bazı güzellik unsurlarının –gamze, göz, saç gibi– olumsuz tezahürleri ve âşıktan ayrı durması gibi durumlar, bu türün beşerî boyutunun olgunlaşmasına zemin hazırlamıştır. Bu olumsuz durumların hafifletilmesi için kendilerini birer âşık olarak gören şairler, sevgiliye beşerî meded-nâmeler yazmışlardır. Aşağıdaki manzumede şair Livâyî (öl. 1566 sonrası), sevgiliden hem merhamet hem de kavuşma isteği talep etmiştir:

Demidür eyle devâ derdüme iy yâr meded

Meded et eyle bu bîmâruna tîmâr meded

...

Hârdan eyleme şekvâyı Livâyî güle bak

Bana yâr etdüğini itmedi ağyâr meded (Seyhan 2002: 215)

Canlı-cansız varlıkların niteliklerinden medet umulması ise tam anlamıyla bir etken olarak görülmeyebilir. Zira bu durumdan dolayı meded-nâmelerin yaygınlaştığını söylemek, geçerli bir sebep olmayacaktır. Ancak bu unsurların niteliklerinden seyrek de olsa yardım talep

edilmiştir. Genel olarak kullanımları ise herhangi bir muhatap için kaleme alınan meded-nâmelerde, bir aracı unsuru olarak görülmeleridir. Bazen de kendilerinden medet ummak için manzumeler yazılmıştır. Nitekim aşağıdaki rubaide şair Nehcî (öl. 1680) “âh”, “girye” ve “gam hayreti” gibi kavramlardan medet ummaktadır:

Ey âh yeter bizi emân eyle halâs

Ey girye meded sen de hemân eyle halâs

Bu girye vü âh elinden al koyma bizi

Ey hayret-i gâm meded emân eyle halâs (Aslan 2017: 323-324)

2. Meded-nâmelerin Genel Özellikleri ve Tasnifi

Meded-nâmelerin öne çıkan hususiyetlerine bakıldığında, bunların oldukça genel bir tür olduğu görülmüştür. Nitekim şairler herhangi bir konuda zor durumda kaldıkları zaman, o konuyu çözebilecek mahiyette olan muhataba yönelmeyi tercih etmişlerdir. Hatta bir manzume içerisinde birden fazla muhataptan da yardım talep edilmiştir. Dolayısıyla meded-nâmelerde muhatap ve yardım talepleri bakımından herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Neticesinde de meded-nâmeleri kendi içerisinde “dinî” ve “beşerî” meded-nâmeler olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür.

2.1. Dinî meded-nâmeler:

Meded-nâme olarak incelenen manzumelere bakıldığında, bu manzumelerin çoğunluğunun dinî meded-nâmeler olduğu görülmüştür. Bu tarzda yazılan meded-nâmelerde çoğunlukla Allah'tan, Hz. Peygamber'den, Hz. Ali'den, Hz. Mevlânâ'dan ve Abdülkadir Geylânî'den medet umulmuştur. Diğer İslam ulularından da yardım talep edilen bu meded-nâmelerde, “sâkî” mefhumu eşliğinde Allah'tan veya mürşitlerden de yardım istenmiştir. Muhataba/muhataplara sunulan istekler ise çoğunlukla ahiret hayatına yönelik olmuştur. Dünyevî arzulara pek fazla rağbet gösterilmemiştir. Yardım taleplerinin açıklığa kavuşturulması için tazallüm, yakarış ve methiye gibi üsluplar sıklıkla kullanılmıştır. Bazen de dinî bilgiler, ayet ile hadisler ve aracı kimseler ele alınarak yardım istenmiştir. Türk edebiyatında bu türün tespit edilebilen hem ilk hem de dinî minvalde kaleme alınan ilk meded-nâmesi ise Nesîmî (öl. 1404-05) tarafından yazılmıştır.

Dinî meded-nâmelerin içeriğinde yer alan çeşitli anlatım biçimlerinden dolayı kendi içerisinde de tasnife tâbi tutulmuş olup “doğrudan” ve “dolaylı” olmak üzere ikiye ayrılmışlardır. Doğrudan yazılan dinî meded-nâmelerde, muhatabın ismi anılır ve genellikle kendisinden yalın bir anlatımla yardım talep edilir. Dolaylı olarak kaleme alınan dinî meded-nâmelerde ise muhatabın ismi yerine onu hatırlatacak kavramlar veya mazmunlar verilir ve nispeten edebî bir kaygı güdülerek yardım istenir. Şeyh Hüsâmeddîn-i Uşşâkî (öl. 1593) tarafından kaleme alınan aşağıdaki manzumede, doğrudan Allah'ın ismi verilip kendisinden yardım talep edilmiştir:

Ehl-i derd-i mücrimem dermândeyem yâ Rab meded

Bir siyeh-rû 'âcizem ihsândeyem yâ Rab meded

...

Haddin aşdı cürm-i 'isyânun Hüsâme'd-dîn senün

Ben ümîd-i afv ile gufrândeyem yâ Rab meded (Özenç 2008: 56-57)

Muhibbî mahlasını kullanarak şiiirler kaleme alan Kanûnî Sultân Süleymân (öl. 1566), aşağıdaki manzumesinde Hz. Peygamber'den şefa'at talep etmektedir. Bu talebi dolaylı olarak yani tasavvufî remizler kullanarak dile getirmiştir:

Gül yüzün göstermedün ey verd-i handân el-gıyâs

Bülbül-i dil oldu her şeb zâr u giryân el-gıyâs

...

Bu Muhibbîye şefa'ât eyle şefkat kânsın

Umaram itdirmeyesin ana her an el-gıyâs (Ak 1977: 179)

2.2. Beşerî meded-nâmeler:

Osmanlı şairleri tarafından kaleme alınan beşerî meded-nâmeler, dinî meded-nâmelere nazaran daha az tercih edilmiştir. Bu durumun sebebi ise divan edebiyatının genel bir özelliği olarak gösterilebilir. Başta sevgili ve devlet adamları olmak üzere canlı-cansız varlıklardan da medet umulan beşerî meded-nâmeler incelendiğinde “soyut” ve “somut” olmak üzere ikiye ayrıldıkları görülmüştür. Soyut olarak yazılan beşerî meded-nâmelerde, sevgiliden ve canlı-cansız varlıklardan yardım talep edilmiştir. Bu yardım talebi, çoğunlukla derin anlamda olacak şekilde dile getirilmiştir. Somut olarak yazılan beşerî meded-nâmelerin tamamı ise devlet ricaline yöneliktir. Söz konusu beşerî meded-nâmelerin her iki yönü de genel olarak sanatlı bir söyleyişle kaleme alınmışlardır. Tıpkı dinî meded-nâmelerde olduğu gibi beşerî meded-nâmelerde de şikâyet, yakarış, methiye, öğüt ve tazallüm gibi üsluplar sıklıkla tercih edilmiştir. Bazen de atasözleri ve deyimler, tevessül/aracılık ve estetik kaygı gibi yaklaşımlar benimsenmiştir. Türk edebiyatında beşerî meded-nâme yazan ilk şair ise tespit edilebildiği kadarıyla Necâtî Bey (öl. 1509)'dir.

Vusûlî (öl. 1592) tarafından kaleme alınan ve soyut bir beşerî meded-nâme olan aşağıdaki manzumede, sevgiliye kavuşma isteği dile getirilmiştir:

Hecrînle hastayam meded eyle bana meded

Gel ölmedin yetiş meded ey dil-rubâ meded

...

Lâyık degül Vusûlî yabanlarda kalmağa

Hicran elinde bendeni lutf et koma meded (Taş 2010: 66)

Taşlıcalı Yahyâ'nın (öl. 1582) kaleme almış olduğu ve somut olarak tasnif edilen aşağıdaki beşerî meded-nâme ise Kanûnî Sultân Süleymân'a ithaf edilmiştir. Söz konusu manzumede, sürgün edilmeme ve padişahın yanında kalma gibi isteklerden bahsedilmiştir:

Göklere irişdi feryâd ile efgânum meded
Kuluna zulm eyleme devletlü sultânım meded
Ölümümdür senden ayrılmak bana cânım meded
Yalnız kaldım garîb oldum meded hânım meded

...

Bî-kes ü bî-çâre vü bîmâr olup Yahyâ gibi
Toldı 'ışkum 'âleme mihr-i cihân-ârâ gibi
Kâf-ı 'ışk-ı mesken idüdüim bugün 'Ankâ gibi
Yalnız kaldım garîb oldum meded hânım meded (Çavuşoğlu 1977: 201)

Meded-nâmeler hem muhatap hem de içerik bakımından oldukça genel bir tür olmasına karşın kelime kadrosu yönüyle sadece yardım manasındaki kelimelerle sınırlıdır. Meded-nâmelerin bu kısıtlayıcı yönü, bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu durumla ilgili olarak ayrıntılı malumat bir alt başlıkta verilmiştir.

3. Meded-nâmelerin Tespiti

Divan edebiyatında yer alan bazı edebî türlerin birbirleriyle iç içe olmasına rağmen bazı ölçütlerle birbirlerinden ayrıldıkları bilinir. Aslında bir “gazavat-nâme” olarak düşünülen “selim-nâme” ve “süleyman-nâme” gibi edebi türlerin bahsi geçen padişahlara sunulmaları ve gelenek dâhilinde kaleme alınmalarından dolayı gazavat-nâmelerden nispeten ayrı bir edebî tür olarak düşünülürler (Aça vd. 2012: 293). Meded-nâmelerin ise iyi anlaşılması, kolay tespit edilmesi ve bazı edebî türlerden ayrılabilmesi için kelime kadrosu ve bağlamının fayda sağlayacakları söylenilebilir.

Geniş bir muhatap kitlesine sahip olan ve aynı zamanda, kendi içinde de bir tasnife tabi tutulan meded-nâmeler, bir nazım türü olarak karşımıza çıkar. Mesnevilerde ve mensur eserlerde ise bir üslup olarak tercih edildiği görülmüştür. Münşeât mecmualarında yer alan ve genel anlamda yardım istemek için kaleme alınan “şefkat-nâme”, “taleb-nâme”, “iltimas-nâme”, “tevakku/tazarru-nâme”, “arz-nâme” ve bunlara benzer mektup türleri (Gültekin 2007: 241-285) ise kendi adlarıyla anıldıkları için meded-nâme olarak değerlendirilmemiştir. Bir manzumeyi, meded-nâme türü olarak nitelendirebilmek için yardım manasına gelen kelimelerin sıklıkla kullanılması veya bu kelimelerin manzumenin redifini/nakaratını oluşturması gerekmektedir. Bu aşama sağlandığında ise o manzumede, en az bir muhatapın olması ve o muhataba yardım talebinde bulunulması gerekmektedir. Bahsi geçen ölçütler sağlanmadığı takdirde ise o manzumenin “şikâyet-nâme”, “mersiye”, “nasihat-nâme”, “münâcât” ve “şefaât-nâme” gibi edebî türlerle karıştırılması kuvvetle muhtemeldir. Söz konusu edebî türlerin meded-nâmelerden ayrı tutulması oldukça zordur. Ancak ayrılması gerekirse birkaç hususun belirtilmesi gerekmektedir.

Edirneli Nazmî (öl. 1585-86) tarafından kaleme alınan aşağıdaki manzume, sevgilinin tavırlarından dolayı şikâyet/yeri üslubuyla örülmüştür. İcra edilen bu duruma ek olarak

sevgiliye, merhamet ve kavuşma istekleri sunulmuştur. Dolayısıyla da manzume, beşerî bir meded-nâme olarak görülmektedir:

*Kılma ben bülbüle cevri iy yüzi gül-zâr meded
Dem-de-dem itme beni iy yüzi gül-zâr meded
Yüregüm hâr-ı cefâ-yıla yiter yâr meded
Meded Allâhı seversen meded iy yâr meded*

...

*Derdün âh irdü derûnına ki hadden bîrûn
Oldı günden güne feryâd u fîgân efzûn
Rahm kıl Nazmîye kim derdünle oldı zebûn
Meded Allâhı seversen meded iy yâr meded (Üst 2018: 844-845)*

Yine Edirneli Nazmî tarafından kaleme alınan ve nakaratında meded kelimesine yer verilen aşağıdaki manzume ise bağlamından dolayı bir şikâyet-nâme hüviyetine bürünmüştür. Öyle ki şair, herhangi bir muhataba belirli bir istek sunmamış olup sadece yaşadığı zor durumları izah etmeye çalışmıştır:

*Aldı âl-ıla elümden yârî hâsid hey meded
Ana el virdi ol a'lâ-yı mukâsid hey meded
Sa'im ol yolda benüm hep oldı zâyid hey meded
Tâli'üm yâr olmadı bahtum sâ'id hey meded*

...

*Nazmiyâ sertâc idinmişdüm o zâtı cevheri
Cevherün güzel bilür zîrâ ki kadrin Cevherî
Aldı bir nâdân elümden âhir ol tâc-ı seri
Tâli'üm yâr olmadı bahtum sâ'id hey meded (Üst 2018: 823-824)*

Meded-nâmelere benzeyen diğer bir tür ise mersiyelerdir. Ancak şikâyet-nâme örneğinde olduğu gibi ayırıcı unsur bağlam olmuştur. Kara Fazlî'nin (öl. 1564) kaleme almış olduğu aşağıdaki manzume, ilk bakışta kaybedilen kişi için hüznün tezahürlerini dile getiren bir manzume olarak görülmektedir. Ancak manzumede, kaybedilen kişi-tarikat şeyhi- için şair, çevresinden yardım talebinde bulunmaktadır. Neticesinde de manzume dinî bir meded-nâme kimliğindedir:

*Bugün ben bende cânânım yitürdüm
Za'ifüm hasteyüm cânım yitürdüm
Kulum gûyâ ki sultânım yitürdüm
Meded begler meded hânım yitürdüm*

...

*O Yûsuf-ruhdan ayru Fazlî'yem ben
Çü Ya'kûb oldı Beytü'l-hüzn mesken
Çıkarsam ağlamakla n'ola gözden
Meded begler meded hânım yitürdüm (Özkat 2005: 250-251)*

Ereğlili Tûrâbî (öl. 1618 sonrası) tarafından kaleme alınan aşağıdaki manzume ise nakaratı meded kelimesiyle oluşturulmasına rağmen bir mersiyedir. Zira manzumenin bağlamında, kaybedilen kişi ve bu durumdan dolayı duyulan üzüntü dile getirilmiş olup herhangi bir yardım talebinde bulunulmamıştır:

*Oldı pejmürde dilâ ol gül-i gülzâr meded
Nice bir dil bülbülü âh itmeye her bâr meded
Başuma oldı cihân hasret ile târ meded
Firkat-i yâr ile özge elemüm var meded
'Adem iklimine 'azm eyledi dildâr meded
Gitti gelmez yola hayfâ nideyin yâr meded
...
El-vedâ' itdü benümle gidüp ol rûh-ı revân
Bile anunla revân oldı dirîgâ dil ü cân
Ey Tûrâbî ide Hak meskenini dâr-ı cinân
İtdi zâlimler anı tu 'me-i tîg-ı bürrân
'Adem iklimine 'azm eyledi dildâr meded
Gitti gelmez yola hayfâ nideyin yâr meded (Okuyucu 2004: 83-85)*

Meded-nâmelere yakın olan bir diğer edebî tür ise nasihat-nâmelerdir. Öyle ki bazı meded-nâmelerde bu tür, bir üslup olarak tercih edildiği için manzumenin kelime kadrosundan ziyade bağlamına bakılması gerekmektedir. Gelibolulu Mustafâ Âlî (öl. 1562) tarafından kaleme alınan aşağıdaki manzume, bu duruma benzer niteliktedir. Nitekim şair, beşerî bir meded-nâme kaleme almış olup sevgilinin tavırlarından dolayı kendisine öğütlerde bulunarak yardım istemektedir:

*Meded ey şûh-ı şeh-levend meded
Kâkülün geçdi bana bend meded
...
Sana 'Âlî nasîhatüm bu durur
Dil-i şeydâyâ itme pend meded (Aksoyak 2018: 575)*

Aşağıdaki manzume ise Hilâlî (öl. 19. yy.) tarafından kaleme alınmış bir nasihat-nâmedir. Nitekim gazelin redifi, *imdâd* kelimesiyle oluşturulmasına rağmen manzumenin bağlamında Hz. Ali'den yardım istenmesi gerektiği vurgulanmıştır:

*Ma 'rifet kânı isen şah 'Aliden imdâd eyle
Hakka mahbûb isen ey zât 'Aliden imdâd eyle
...
Lütfîle söyler kelâmı bu Hilâlî ehline
Remz ile himmet niyâz it 'Aliden imdâd eyle (Gündoğdu 2018: 191-192)*

Yukarıda meded-nâmelere yakın olan şikâyet-nâme, mersiye ve nasihat-nâme gibi edebî türlerin bağlam yoluyla meded-nâmelerden ayrıldıkları görülmüştür. Bu karışıklığın temel sebebi ise meded-nâmelerin redifini/nakaratını oluşturan bazı –meded, amân ve gıyâs gibi– kelimelerin birden fazla manayı ihtiva etmeleri yani bu kelimelerin “aman dileme” çatısı altında ele alınmalarından kaynaklanmıştır.

Meded-nâmelerin münâcât ve şefaât-nâme gibi türlerden ayrılması ise farklılık göstermektedir. Öyle ki kullanılan kelime kadrosunun yanı sıra bazı etkenler de birer ölçüt olarak görülebilmektedir. Muhtevaya dair bağlamın ise tam olarak ayırıcı bir etken olduğunu söylemek zordur. Nitekim Allah'tan medet umulan bir manzumenin bağlamı, dua yoluyla gerçekleştiği için münâcât olarak değerlendirilebilmektedir. Aynı şekilde Hz. Peygamber'den ya da İslâm ulularından medet umulan bir manzume şefaât-nâme olarak düşünülebilmektedir. Özellikle bu iki edebî türün meded-nâmelerden tamamen farklı ya da ayrı olduğunu söylemek oldukça güçtür. Ancak birbirlerinden ayrılabilen bazı yönlerin de bulunduğu görülmüştür.

Klasik Türk edebiyatında münâcât türü hem manzum hem de mensur olarak kaleme alınabilir. Ancak meded-nâmelerin sadece manzumeler için uygun bir tür olduğu görülmüştür. Münacatlar, Allah'a yakarışı konu edinen bir tür olmasından dolayı sadece Allah için kaleme alınmışlardır. Meded-nâmelerin ise muhatap bakımından herhangi bir sınırlaması bulunmamaktadır. Ayrıca bazı meded-nâmelerde, birden fazla kişiden de medet umulduğu görülmüştür. Yine ayırıcı bir etken olarak münacatların kelime kadrosu oldukça geniştir. Şairler, Allah'a yakarışlarını sayısız kelimeyle dile getirebilmişlerdir. Meded-nâmeler ise sadece yardım manasındaki kelimelerle sınırlandırılmıştır. Bu ölçütlerin çeşitli incelemelerle arttırılabilmesi mümkündür. Ancak bahsi geçen ölçütlerden en ayırıcı olanının kelime kadrosu olduğunu söylemek yeterli olacaktır. Nitekim aşağıdaki manzumede Osman Şems (öl. 1893) hem Allah'tan hem de Hz. Peygamber'den, meded kelimelerini sıklıkla kullanarak yardım talebinde bulunmuştur. Dolayısıyla da manzume dinî bir meded-nâmedir:

Ümmet-i bîçâreniz isyânımız var bî-'aded

Çâresiz kaldık bize bir çâre ile kıl meded

Cürmümüzden geç kabûl eyle recâmız kılma red

El-meded ey fahr-ı 'âlem el-meded senden meded

El-meded Allâhım Allâh el-meded senden meded

...

Bende-i dergâh-ı lutfun Şems-i bîmâr u hazîn

Çok zamândır kûşe-i gamda ider âh u enîn

Merhamet kıl hâline eyle inâyet ol mu'în

El-meded ey fahr-ı 'âlem el-meded senden meded

El-meded Allâhım Allâh el-meded senden meded (Yıldırım 2013: 227-228)

Mehmet Şemseddin Ulusoy tarafından kaleme alınan aşağıdaki manzume ise münâcât olarak görülmektedir. Zira manzumenin tamamı, münâcât türünün özelliklerini taşımakta olup meded-nâme türünün belirleyici özelliklerinden olan yardım manasındaki kelimelerin ise çok az kullanıldığı görülmüştür:

Püşt ü penâh sensün bana ey Hâlik-ı arz u semâ

Senden olur lutf u 'atâ ey Gâfir-i zenb ü hatâ

...

Şemsi-i Mısri 'âcizem geldim kapuna nâcizem

Cürm-i günâhla âmizem 'afvun büyükdür ey Hudâ (Efe 2108: 117)

Yukarıda bahsi geçen ölçütlerin neredeyse tamamı –muhatap sayısı hariç– şefaât-nâmeler için de geçerlidir. Ek olarak genel bir kural olmasa da şefaât-nâmelerde muhataptan doğrudan şefaât talep edilirken meded-nâmelerde, önce yardım ardından da şefaât istenildiği görülmüştür. Başka bir deyişle “şefaât yâ Resûlallah” diyen bir şair, Hz. Peygamber'den doğrudan şefaât isterken “meded yâ Resûlallah” diyen bir şair ise önce Hz. Peygamber'den yardım, ardından da şefaatine nail olmayı talep etmektedir. Aşağıdaki manzumede Mislî İsmâil Hakkî (öl. 1870), meded-nâme ölçütlerine uyduğu ve hem Hz. Peygamber'in hem de Hz. Ali'nin isimlerini zikrederek bu kişilerden şefaât konusunda yardım talep ettiği görülmüştür:

Şem '-i 'aşkın olalı men mâ 'ili

Olmuşumdur câm-ı vaslın sâ 'ili

Kalmışım ihsân-ı 'aşka hâsılı

Eyle imdâd yâ Muhammed yâ 'Alî

...

'Arz-ı hâl-i Mislîyi eyle kabul

Olurum 'isyânım andıkça melûl

Bende-i 'aşkın murâdın kıl husûl

Eyle imdâd yâ Muhammed yâ 'Alî (Gökçe 2011: 74-77)

Aşağıdaki manzumede ise Edincikli Ravzî (öl. 1600 sonrası), Hz. Peygamber'den başlayıp bazı din büyüklerinin de adını zikrederek onlardan şefaât talep etmektedir. Manzumenin bağlamı dikkatli bir şekilde incelenmiş ve şefaât-nâme türüyle kaleme alındığı görülmüştür:

Rûze-i gam gitdi geldi rûz-ı dürd-âşâmlık

Kûşe-i gurbetde niçe bir idem bî-kâmlık

N'ola dirsem her perî-ruhsâra eyle dâmlık

Ben garîb üftâdeye bir bûse vir bayramlık

...

Her kaçan görsem dirüm ey Ravzi bir meh-peykeri

'İdgehde kaçma ey hercâ 'i dil-ber gel beri

Leblerün sen bûsesinden tâze vü ter sükkeri

Ben garîb üftâdeye bir bûse vir bayramlık (Aydemir 2017: 101-104)

Meded-nâmeler, münâcât ve şefaât-nâmelere yaklaşan edebî bir türdür. Ancak çeşitli ölçütler sayesinde birbirlerinden kısmen de olsa ayrılabilirler. Öyle ki Allah için yazılan “tevhîd” ve “esma-i hüsnâ” gibi türler, her ne kadar içlerinde yakarışı barındırsalar da muhteva ve kelime kadrosu bakımından birbirlerinden ayrılabilmişlerdir. Aynı durum Hz. Peygamber için yazılan “na‘t-ı şerîf”, “mevlîd”, “kırk hadis”, “hilye” ve “mirâc-nâme” gibi türler için de geçerli olabilmektedir. Zira bu türler, genel olarak Hz. Peygamber’in şefaatine nail olabilmek için kaleme alınmışlardır. Kısacası, edebî tür sorununa mahal vermemek adına bu türlerin belirli ölçütlerle birbirlerinden kısmen de olsa ayrılması gerekmektedir.

4. Meded-nâmelerde Yardım İsteme Yöntemleri

“Yöntem” kelimesi, “bir amaca ulaşmak için izlenen yol” anlamına gelir (Akalm, 2011: 2612). Bu sözcüğün ihtiva ettiği anlamın meded-nâme manzumelerinde uygulanabilmesi için şairlerin bilgi birikimlerine ihtiyaç duyulur. Söz konusu birikimi meded-nâme manzumelerine yansıtan şairler, muhtelif yöntemlerin tezahür etmesine sebep olmuşlardır.

Meded-nâme manzumesi kaleme alan her bir şair, muhatabın dikkatini çekmeyi ve yardım isteğinin kabul olmasını amaçlamıştır. Bu hususların gerçekleşebilmesi için de çeşitli yöntemleri benimsemişlerdir. Bahsi geçen yöntemlere “tevessül/aracılık”, “dinî bilgiler”, “atasözleri ve deyimler”, “dua kalıpları/temenni cümleleri” ve “estetik kaygı” gibi hususlar örnek olarak gösterilebilir. Nitekim XV. asır şairlerinden Ârif’in (öl. 1439 sonrası) aşağıdaki manzumesinde, Hz. Peygamber’e şefaât talebi iletilmiş ve dua kalıpları/temenni cümleleri ile birçok tevessül/aracı unsuru kullanılmıştır:

*Yâ Resula'llâh bana kılğıl meded
Uşda hicr odına yandum kıl meded*

...

*Ka'be vü zemzem hakıyçün iy Safâ
Hem Safâ Merve hakıyçün kıl meded*

...

*Şol oğullar hakkı kim kurbân olur
'Ârifün cânına irgil sen meded* (Tunç 1996: 982-984)

Muhibbî tarafından kaleme alınan ve yine Hz. Peygamber’e şefaât arzusu sunulan aşağıdaki manzume ise dolaylı olarak ele alınmış olup dinî düşüncelere atıfta bulunan mazmunlara/çağrışımlara yer verilmiştir:

*Gül yüzün göstermedün ey verd-i handân el-gıyâs
Bülbül-i dil oldı her şeb zâr u giryân el-gıyâs*

...

Bu Muhibbiye şefaât eyle şefkat kânısın

Umaram itdirmeyesin ana her an el-gıyâs (Ak 1977: 179)

Görüleceği üzere her iki meded-nâmenin de muhatabı Hz. Peygamber olup kendisine şefaata talebi sunulmuştur. Ancak Ârif tarafından kaleme alınan ilk manzume, doğrudan yazılmış ve dinî bilgiler nezdinde medet umulmuştur. Muhibbî'nin yazmış olduğu manzumede ise estetik bir kaygı güdülmüş ve mazmunlar/çağrışımlar eşliğinde şefaata talep edilmiştir. Yani her iki manzumede de Hz. Peygamber'den şefaata arzulanmış ancak yardım istemek için izledikleri yollar farklılık arz etmiştir.

Her şairin şahsına münhasır bir şekilde yorumladığı bu yöntemler, dinî ve beşerî meded-nâme ayrımı fark etmeksizin –dinî bilgiler yöntemi hariç– her manzumede ele alınmışlardır. Bu yöntemler sayesinde şairler, yardım taleplerinin açıklığa kavuşturulmasını amaçlamış olup aynı zamanda da bu tarz bilgilere sahip olduklarını ve maharetlerini şiir sahasına uygulayabileceklerini göstermeye çalışmışlardır.

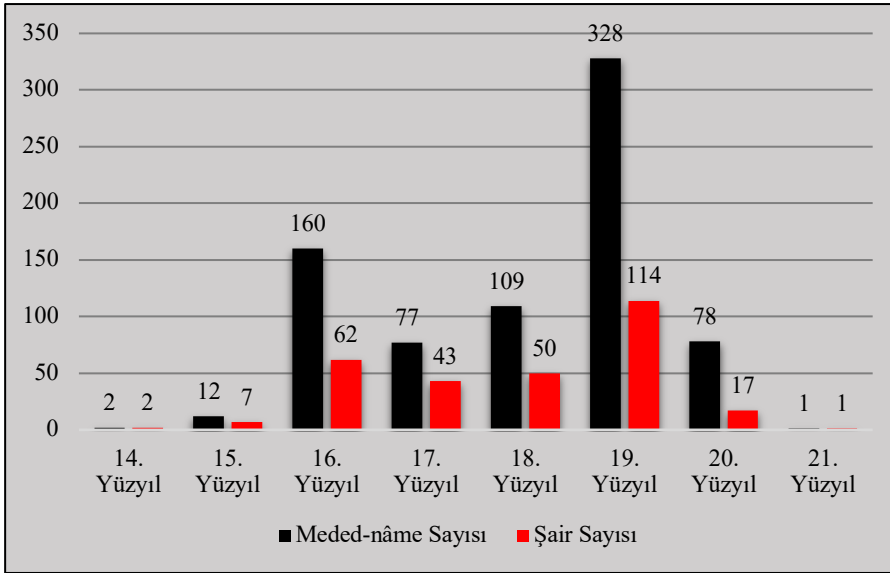
5. Divan Şiirinde Meded-nâmelerin Tarihsel Seyri

Yûsuf Has Hâcib'in (öl. 11. yy.) *Kutadgu Bilig* adlı eserinden itibaren kronolojik olarak yapılan incelemeler neticesinde, Türk edebiyatındaki ilk meded-nâme örneklerinin tespit edilebildiği kadarıyla XIV. yüzyılda Nesîmî (öl. 1404-05) ve Ahmedî (öl. 1410 sonrası) tarafından verildiği görülmüştür. Öyle ki bu yüzyıldan önce, meded-nâme olarak değerlendirilebilecek herhangi bir manzumeye rastlanmamıştır. Söz konusu eserden XIV. yüzyıla kadar geçen sürede, bazı şairlerin manzumelerinde sadece yardım manasına gelen kelimelerin bir üslup olarak tercih edildiği görülmüştür. Nitekim Yûnus Emre'nin (öl. 1320) *Sensün bu benüm sultânım bu cânlar içinde cânım / Çokdur benüm günâhlarım sen meded eylegil Çalap* (Tatçı, Tarihsiz: 15) ile *Hak ere benüm didi valığın erde kodı / Erenlerin himmeti yirden göge direkdür* (Tatçı Tarihsiz: 68) beyitleri, bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca bu iki beytin Allah'tan ve aracı nitelikteki İslam ulularından, medet ummaya teşvik etme düşüncesi göz önünde bulundurulursa meded-nâme türünün bir gelenek dâhilinde kaleme alınmasında yardımcı olduklarını söylemek de mümkündür.

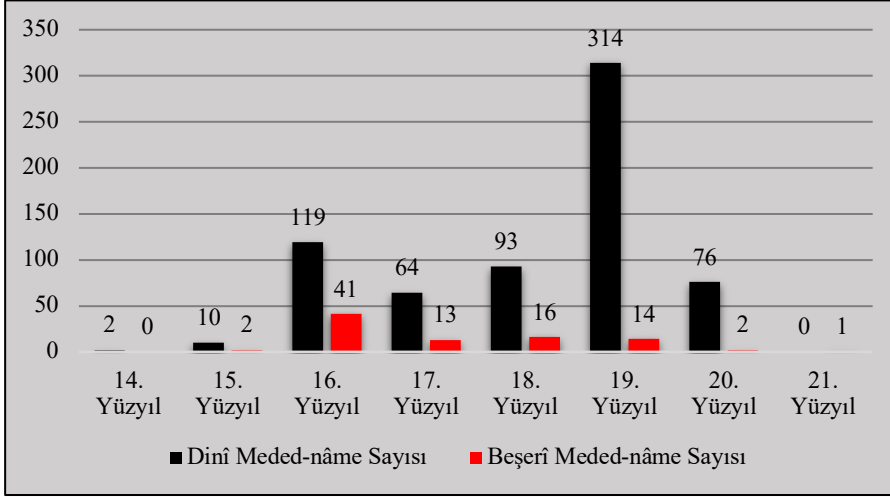
Yûnus Emre'nin bu beyitleri dışında, Hakîm Süleyman Ata'ya (öl. 1187) atfedilen *Bakırgan Kitabı*'nda, hece ölçüsüyle yazılmış bir meded-nâme tespit edilmiştir (Sever, 2018: 167-168). Ancak söz konusu esere, başka şairler tarafından ekleme yapıldığı gerçeğinin yanı sıra kaleme alınan manzumenin dil ve üslup hususiyetleri dikkate alındığında, XIV. yüzyıldan çok daha sonra kaleme alındığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla söz konusu manzumenin ilk meded-nâme örneklerinden biri olamayacağı muhakkaktır. Yine Harezmi edebiyatı sahasında, şair İslâm (öl. 14. yy.) tarafından kaleme alınan ve “müritlerin yardımcısı” anlamına gelen *Mu'înü'l-Mürîd* (Çürük 2005: 11-81) adlı eserin içeriği, didaktik bir anlatıma sahip olduğu için meded-nâme olarak değerlendirilmemiştir.

Bütün bu bilgiler ışığında, meded-nâmelerin genel olarak tarihsel serüvenine bakıldığında, XIV. yüzyıldan XXI. yüzyıla kadar yani yaklaşık yedi asır boyunca yazıldığı görülmüştür. Divan şiirine uygun şekilde ve ölçüde kaleme alınan ve meded-nâme olarak değerlendirilen 767 manzume tespit edilmiştir. Söz konusu manzumelerin 678 adedi dinî, 89 adedi ise beşerî meded-nâme olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplamda 296 şairin meded-nâme türüyle manzumeler kaleme aldığı ve bu şairlerin çoğunluğunun Anadolu sahasından olduğu görülmüştür.

Aşağıda şair sayısı ve meded-nâme sayısı ile dinî ve beşerî meded-nâme sayılarının yüzyıllara göre dağılımları grafikler hâlinde verilmiştir. Verilen grafiklerde XVI. ve XIX. yüzyılların dikkat çektiği görülmektedir. Zira XVI. yüzyılda Osmanlı Devleti, hemen her alanda yükselişte olduğu bir devri yaşarken XIX. yüzyılda ise bu yükselişin neredeyse tam tersi bir istikamette yer almıştır. XVI. yüzyıldaki gelişmelerin getirmiş olduğu rahatlıkla şiirler kaleme alan şairler, XIX. yüzyılda ise devrin getirmiş olduğu zorlukları meded-nâme yazarak üstesinden gelmeye çalışmışlardır. Söz konusu bu durumlar, sayısal veri olarak istatistiklere yansımıştır:

Şekil 1. Klasik Türk Şiirine Uygun Şekilde ve Ölçüde Meded-Nâme Yazan Şairlerin Sayısı ve Meded-Nâme Sayılarının Yüzyıllara Göre Dağılımı

Şekil 2. Dinî ve Beşerî Meded-Nâme Sayısının Yüzyıllara Göre Dağılımı

Yukarıda grafik olarak sunulan bilgiler, tablo hâlinde ise şu şekilde gösterilebilir:

Tablo 1. Klasik Türk Şiirine Uygun Şekilde ve Ölçüde Meded-nâme Yazan Şairler ve Meded-nâme Sayıları (Yüzyıllara Göre)

Sıra	Meded-nâme Yazan Şairler	Yüzyıl	Ölüm Yılı	Dinî Meded-nâme Sayısı	Beşerî Meded-nâme Sayısı	Toplam Meded-nâme Sayısı
1.	Nesîmî	14	1404-05	1	-	1
2.	Ahmedî	14	1410 sonrası	1	-	1
3.	Ârif	15	1439 sonrası	1	-	1
4.	Karakoyunlu Cihânşâh	15	1467	1	-	1
5.	Rûhî	15	1486'da sağ	2	-	2
6.	Hakîkî	15	1487-88	2	-	2
7.	Necâtî Bey	15	1509	1	1	2
8.	Mihrî Hâtun	15	1514-15	1	1	2
9.	Nihânî	15	1519	2	-	2
10.	Amrî	16	1524	1	-	1
11.	Şâh İsmail Hatâyî	16	1524	3	-	3
12.	Ahmed-i Rıdvân	16	1528-38	-	1	1
13.	Lâmî'î Çelebi	16	1532	1	-	1
14.	Hayretî	16	1534-35	2	1	3
15.	Usûlî	16	1538	3	-	3
16.	Kefeli Mustafa Müdâmî	16	1540	5	-	5
17.	Seyyid Murâdî	16	1541 sonrası	5	2	7
18.	Mürekkepçi Enverî	16	1547	1	-	1
19.	Zâtî	16	1547	1	-	1
20.	Remzî	16	1547-48	-	1	1
21.	Muhyî	16	1548	2	-	2
22.	Sehî Bey	16	1548-49	1	1	2
23.	Hayâlî	16	1557	1	-	1
24.	Za'îfî	16	1557 sonrası	2	-	2
25.	Cenâbî Paşa	16	1561-62	-	1	1
26.	Fedâyî	16	1561-62	2	-	2
27.	Gelibolulu Sürûrî	16	1562	1	-	1
28.	Hatmî	16	1563 sonrası	2	-	2
29.	Kara Fazlî	16	1564	1	-	1
30.	Hâverî	16	1565	1	-	1

31.	Muhibbî	16	1566	7	-	7
32.	Livâyî	16	1566 sonrası	1	1	2
33.	Bursalı Rahmî	16	1567	1	1	2
34.	Yakînî	16	1568	1	-	1
35.	Celîlî	16	1569-70	1	-	1
36.	Hayâlî-yi Gülşenî	16	1569	2	-	2
37.	Aşık Çelebi	16	1572	1	-	1
38.	Ubeydî	16	1573	1	1	2
39.	Emrî	16	1575	-	1	1
40.	Üsküdarlı Aşkî	16	1576-77	1	2	3
41.	Şemsî Paşa	16	1580	1	1	2
42.	Üftâde	16	1581	1	-	1
43.	Taşlıcalı Yahyâ	16	1582	3	1	4
44.	Hüdâyî-i Kadîm	16	1584	1	-	1
45.	Derzî-zâde Ulvî	16	1586	-	2	2
46.	Edirneli Nazmî	16	1585-86	9	16	25
47.	Mu'îdî	16	1585-86	3	-	3
48.	Edirneli Sâdık	16	1588	1	-	1
49.	Halîlî-i Mar'aşî	16	1589-90	2	-	2
50.	Vusûlî	16	1592	1	1	2
51.	Şeyh Hüsâmeddîn-i Uşşâkî	16	1593	3	-	3
52.	Murâdî	16	1595	1	-	1
53.	Bâkî	16	1600	-	1	1
54.	Gelibolulu Mustafa Âlî	16	1600	3	1	4
55.	Edincikli Ravzî	16	1600 sonrası	7	1	8
56.	Seyfullâh Nizâmoğlu	16	1601	3	-	3
57.	Bağdatlı Rûhî	16	1605-06	2	-	2
58.	Emânî	16	1607	1	-	1
59.	Şuhûdî	16	1612	4	-	4
60.	Medhî	16	1618 sonrası	6	-	6
61.	Arşî	16	1620	1	-	1
62.	Şerîfî	16	1630	1	-	1
63.	Garîkî	16	----?	3	-	3
64.	Kütahyalı Rahîmî	16	----?	-	3	3
65.	Mehemmed	16	----?	1	-	1
66.	Mevlânâ Himmetî	16	----?	1	-	1
67.	Nâtîkî	16	----?	2	-	2
68.	Sebzî	16	----?	2	-	2
69.	Senî Alî	16	----?	3	-	3
70.	Vechî	16	----?	1	1	2
71.	Virânî Abdâl	16	----?	1	-	1
72.	Bahtî	17	1617	-	2	2
73.	Lâ-mekânî Şeyh Hüseyin	17	1625	1	-	1
74.	Ganî-zâde Nâdirî	17	1626	1	-	1
75.	Aziz Mahmûd Hüdâyî	17	1628	1	-	1
76.	Esîrî	17	1631 sonrası	3	-	3
77.	Nef'î	17	1635	-	1	1
78.	Nev'î-zâde Atâyî	17	1635	-	1	1
79.	Hâşimî	17	1641 sonrası	1	-	1
80.	Seyyid Nakib-zâde Ni'metî	17	1650	1	-	1
81.	Hisâlî	17	1651-52	2	-	2
82.	Sehmî	17	1651-52	-	2	2
83.	Nisârî	17	1656-57	1	1	2
84.	Ümmî Sinân	17	1657	2	-	2

85.	Füzûnî	17	1657-58	1	-	1
86.	Fenâyî Cennet Mehmed	17	1664	2	-	2
87.	İshâk-zâde Zuhûrî	17	1672	-	1	1
88.	Sâbir Mehmed	17	1679	1	-	1
89.	Nehcî	17	1680	1	2	3
90.	Behcetî Hüseyin	17	1683	1	-	1
91.	Şühî Bengî-zâde	17	1683	1	2	3
92.	Bolulu Himmet	17	1684	1	-	1
93.	Ahmed Yârî	17	1688 sonrası	-	1	1
94.	Askerî	17	1693	3	-	3
95.	Niyâzî-i Mısrî	17	1694	1	-	1
96.	Fasîh Ahmed	17	1699	1	-	1
97.	Kâşif Es'ad	17	1699	11	-	11
98.	Nakşî	17	1702	1	-	1
99.	Hasan Kenzî	17	1715	1	-	1
100.	Birrî Mehmed Dede	17	1716	1	-	1
101.	Kâtib-zâde Sâkîb	17	1716-17	1	-	1
102.	Mehmed Nasûhî	17	1717-18	3	-	3
103.	Seyyid Mehmed Emin Baba	17	1718	2	-	2
104.	Vahyî	17	1718	2	-	2
105.	Ünsî Hasan	17	1723	2	-	2
106.	Verdî Kâsım	17	1723	1	-	1
107.	Sâkîb Dede	17	1735	1	-	1
108.	Kadı Şefî'î	17	----?	1	-	1
109.	Ayıntablî Hâfiz Abdülmeccid-zâde	17	----?	2	-	2
110.	Hüsâm-zâde Feyzî	17	----?	3	-	3
111.	Müftî Derviş	17	----?	3	-	3
112.	Ömer Karîbî	17	----?	1	-	1
113.	Şihâbî	17	----?	1	-	1
114.	Süheylî	17	----?	1	-	1
115.	Vuslatî	18	1718	2	-	2
116.	İsmâil Hakkî	18	1725	1	-	1
117.	Yahyâ Nazîm	18	1727	7	-	7
118.	Şeyh Mehmed Sırrî	18	1729-30	3	-	3
119.	Mehmed Sıdkî Esîf	18	1732-33	3	-	3
120.	Râzî	18	1733-34	6	-	6
121.	Fahrî	18	1735	5	-	5
122.	Necîb	18	1736	1	-	1
123.	İzzî	18	1740	6	-	6
124.	Sâlim	18	1743	-	1	1
125.	Mustafa Fennî	18	1745-46	1	-	1
126.	Neccâr-zâde Rızâ	18	1746	2	-	2
127.	Azbî Baba	18	1747	3	-	3
128.	Ra'ûfî Şeyh Seyyid Ahmed	18	1748	1	-	1
129.	Cemâleddîn-i 'Uşşâkî	18	1751	2	-	2
130.	Vâsık	18	1751-52	-	1	1
131.	Muhammed Hulûsî	18	1753	2	-	2
132.	Süleyman Zâtî	18	1761	1	-	1
133.	Bağdatlı Es'ad	18	1762-76	-	2	2
134.	Şekûrî	18	1766-67	9	-	9
135.	Ârif Süleyman	18	1769	1	-	1
136.	Mustafa Sıdkî	18	1769	1	-	1
137.	Feyzî Efendi	18	1771-72	1	-	1
138.	İsmail Hikmetî	18	1773	5	-	5

139.	Ağa-zâde 'Örfî	18	1778	1	-	1
140.	Ömer Besim	18	1781	1	-	1
141.	Bandırmalı-zâde Hâşim Baba	18	1782-83	1	-	1
142.	Salâhaddîn-i Uşşâkî	18	1783	1	-	1
143.	Rusçuklu Zarîfî	18	1795	1	-	1
144.	Esrâr Dede	18	1796	2	-	2
145.	Mekkî	18	1797	1	-	1
146.	Yâver	18	1797-98	-	1	1
147.	Fahrî-i Celvetî	18	1799	3	-	3
148.	Halil Nûrî	18	1799	1	-	1
149.	Ferrî Mehmed	18	1805	-	1	1
150.	Hoca Neş'et	18	1807	1	-	1
151.	Muvakkit-zâde Muhammed Pertev	18	1807-08	1	-	1
152.	İlhâmî	18	1808	1	-	1
153.	Beylikçi İzzet	18	1809	1	1	2
154.	Sünbül-zâde Vehbî	18	1809	-	1	1
155.	İhyâ	18	1813	-	1	1
156.	Selâmî	18	1813	2	-	2
157.	Mehmed Nebil	18	1819-20	1	-	1
158.	Karayılan-zâde Mehmed Emîn Sabrî	18	1820 sonrası	-	1	1
159.	Refî'-i Kâlâyî	18	1823	2	-	2
160.	Âsaf	18	----?	-	5	5
161.	Ecrî	18	----?	1	-	1
162.	Hasmî	18	----?	-	1	1
163.	Priştineli Nûrî	18	----?	4	-	4
164.	Sa'id-i Gülşenî	18	----?	4	-	4
165.	Sıdkî Derviş Mehmed	19	1818 sonrası	3	-	3
166.	Hâtif	19	1823	3	1	4
167.	Derviş Selîm Sırrî	19	1825 sonrası	1	-	1
168.	Benderli Cesârî	19	1829	1	-	1
169.	Fâik Ömer	19	1829	2	-	2
170.	Himmat-zâde Ahmet Cezbî	19	1829	4	-	4
171.	Keçeci-zâde İzzet Mollâ	19	1829	1	-	1
172.	Dâniş Mehmed	19	1830	1	-	1
173.	Ahmed Sûzî	19	1830	4	-	4
174.	Diyarbakırlı Azmî	19	1831	2	-	2
175.	Çankırlı İbrahim Hurrem	19	1831	-	2	2
176.	Seyyid Osman Adapazarî	19	1833 sonrası	3	-	3
177.	Dilsûz	19	1834	1	-	1
178.	Safâyî Ali Dede	19	1834	1	-	1
179.	İbrâhîm Tâ'ib	19	1834 sonrası	1	2	3
180.	Şâkir Mehmed	19	1836	5	-	5
181.	Bendî Mustafa Baba	19	1836'da sağ	3	-	3
182.	Remzî	19	1843	3	-	3
183.	Numân Mâhir	19	1843	1	-	1
184.	İbret Mehmed	19	1845	5	-	5
185.	Eğribozlu Mehmed Emin Sırrî	19	1845 sonrası	6	-	6
186.	Mehmed Sermed	19	1847	1	-	1
187.	Nûrî	19	1847 sonrası	1	-	1
188.	Bağdatlı Fevzî	19	1848	1	-	1

189.	Leylâ Hanım	19	1848	7	-	7
190.	Kuddûsî	19	1849	3	-	3
191.	Seyyid Süleymân Mahvî	19	1850 sonrası	4	-	4
192.	Ömer Şevkî Mardinî	19	1852	3	-	3
193.	Zâ'ik	19	1852	-	1	1
194.	Şevkî Hasan Tahsin İstanbulî	19	1853 sonrası	7	-	7
195.	Semiz-zâde Süleyman Rüşdî	19	1855	-	2	2
196.	Harputlu 'Aşkî	19	1855	1	-	1
197.	Osmân Nûrî Paşa	19	1856	1	-	1
198.	Meşhûrî	19	1857	1	-	1
199.	Câzib	19	1857 sonrası	2	1	3
200.	Nazîf	19	1858	3	-	3
201.	Bayburtlu Zihnî	19	1859	-	1	1
202.	Nâil Abbas	19	1859	-	1	1
203.	Rıfkî	19	1860	4	-	4
204.	Erzurumlu Emrah	19	1860-61	1	-	1
205.	Ali Handî	19	1860 sonrası	3	-	3
206.	Şeref Hanım	19	1861	9	-	9
207.	Kerküklü Seyyid Şükrî	19	1861 sonrası	5	-	5
208.	Ahmed Sâdik Ziver	19	1862	4	-	4
209.	Zihnî-i Çermikî	19	1863	1	-	1
210.	Aczî	19	1866	2	-	2
211.	Hâfız Ulvî	19	1866-73	2	-	2
212.	Besnili Lüzûmî	19	1867	2	-	2
213.	Ömer Hulûsî	19	1868	5	-	5
214.	Misli İsmâ'il Hakkı	19	1870	7	-	7
215.	Aşkî Mustafa	19	1871-77	5	-	5
216.	Niyâzî	19	1872	1	-	1
217.	Âbid Efendi	19	1874'te sağ	2	-	2
218.	Şems-i Hayâlî	19	1877	1	-	1
219.	Hâlet Bey	19	1878	1	-	1
220.	Nevşehirî Sıyânzâde Hasan Hamdî	19	1878 sonrası	5	-	5
221.	Ziyâ Paşa	19	1880	1	-	1
222.	Elmastraş-zâde Mustafa Hilmî	19	1881	2	-	2
223.	Ahmed Talib İrşâdî	19	1881-82	6	-	6
224.	Mevlânâ Celâleddin Ahmed Sa'dî Havrânî	19	1882	2	-	2
225.	Es-Seyyid Alî Nasûhî	19	1883	2	-	2
226.	Mahmûd Nedîm Paşa	19	1883	1	-	1
227.	Yenişehirli Avnî	19	1883	3	-	3
228.	Hilmî	19	1884	3	-	3
229.	Nigârî	19	1886	3	-	3
230.	Sivaslı Gulâmî	19	1886	-	1	1
231.	Abdü'l-Azîz Âsım-ı Irâkî	19	1887	1	-	1
232.	Fennî	19	1888	2	-	2
233.	Necmî Ömer	19	1889	2	-	2
234.	Musa Kâzım Paşa	19	1890	5	-	5
235.	Abdünnâfi İffet	19	1891	1	-	1
236.	Sa'îd Paşa	19	1891	1	-	1
237.	Hâmî	19	1892	3	-	3

238.	Afyonkarahisarlı Şâir Ali Feyzî	19	1893	2	-	2
239.	Osman Şems	19	1893	4	-	4
240.	Rıfat Mehmed Karlı	19	1893	2	-	2
241.	Eşref Paşa	19	1894	1	-	1
242.	Hoca-zâde Ahmed Kâmil Efendi	19	1894	7	-	7
243.	Giryân Seyyid Cemâleddin Kazakî	19	1895 sonrası	1	-	1
244.	Sükûtî	19	1896	10	-	10
245.	Şevkî İbrahim	19	1897	2	-	2
246.	Âdile Sultan	19	1899	7	-	7
247.	Manastırlı Sâlih Fâik	19	1899	1	-	1
248.	Senîh-i Mevlevî	19	1900	5	-	5
249.	Mustafa Refik	19	1900	1	-	1
250.	Sandıklılı Fikrî	19	1901-02	7	-	7
251.	Şeyh Hasan Haydar	19	1901-02	14	-	14
252.	Tevhîde Hanım	19	1901	3	-	3
253.	Ferîde Hanım	19	1903	1	-	1
254.	Hâfız Mehmed Sebâtî	19	1904	2	-	2
255.	Ömer Hüdâyî	19	1905	1	-	1
256.	Sâlih Baba	19	1906-07	2	-	2
257.	Çeşm-i Âfet	19	1907	1	-	1
258.	Mehmed Ali Hilmi Dedebaba	19	1907	5	-	5
259.	Ahmed Bâdî	19	1908	-	1	1
260.	Mehmed Şâkir Gâlib	19	1911	1	-	1
261.	Bursalı Emrî Murad	19	1916	4	-	4
262.	Kasabalı Nûrî	19	1916-20	-	1	1
263.	Mehmed Şevket	19	1918-19	1	-	1
264.	Hasan Rıza	19	1920	1	-	1
265.	Kemahlı İbrahim Hakkı	19	1924	1	-	1
266.	Sıdkî Baba	19	1928	1	-	1
267.	Abdûlmâlik Hilmi	19	1928	3	-	3
268.	Bahrî	19	----?	5	-	5
269.	Ednâyî	19	----?	1	-	1
270.	Giritli 'Aşkî	19	----?	9	-	9
271.	Hilâlî	19	----?	5	-	5
272.	Kudsî	19	----?	1	-	1
273.	Mestî	19	----?	3	-	3
274.	Necmî Ali	19	----?	1	-	1
275.	Râcî	19	----?	5	-	5
276.	Rîzî	19	----?	2	-	2
277.	Seyrî	19	----?	1	-	1
278.	Zekî	19	----?	6	-	6
279.	Hüseyin Vassaf	20	1929	9	-	9
280.	Şeyh Hâlid	20	1931	2	-	2
281.	Abdurrahman Sâmî	20	1934	3	-	3
282.	Kıratoglu Emin	20	1934	7	-	7
283.	Hüznî	20	1936	4	2	6
284.	Mehmet Şemseddin Ulusoy	20	1936	25	-	25
285.	Serbestzâde Ahmet Hamdî İskilibî	20	1939	2	-	2
286.	Seyyid Ali Sânih	20	1944-45	1	-	1
287.	Su'ûdu'l-Mevlevî	20	1948	7	-	7
288.	Kadîmî	20	1957	1	-	1

289.	Ağlar Baba	20	1958	1	-	1	
290.	Hâdi	20	1963	1	-	1	
291.	Sırrî	20	1964	1	-	1	
292.	Hüsn-i Gülzârî	20	1965	1	-	1	
293.	Abdullah Konbul	20	1973	1	-	1	
294.	Ali Rıza Erhan	20	1981	8	-	8	
295.	Abdülbaki Gölpınarlı	20	1982	2	-	2	
296.	Şebâbî	21	Hayatta	-	1	1	
				Toplam	678	89	767
				Oran	%88,4	%11,6	%100

Sonuç

Bu çalışmada meded-nâmelerin; tanımı, kaynakları, tasnifi, tespiti, yardım isteme yöntemleri ve tarihsel seyri üzerinde inceleme yapılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar ve teklif edilen öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. Meded-nâmelerin dinî minvalde gelişmesinde “ayet-i kerimeler” ve “hadis-i şeriflerin”, beşerî minvalde gelişmesinde ise “devlet adamları” ve “sevgili mefhumunun” rol oynadığı görülmüştür. Klasik Türk edebiyatındaki edebî türler içerisinde, eşine ender rastlanan hem dinî hem de beşerî etkenler ile yaygınlık kazanma hususunun meded-nâmelerde vuku bulduğu tespit edilmiştir.
2. Muhatap bakımından bu sahanın en genel edebî türlerinden biri olan meded-nâmelerin “dinî” ve “beşerî” olmak üzere ikiye ayrıldıkları, bu olguların da kendi içlerinde “dolaylı” ve “doğrudan”, “soyut” ve “somut” olmak üzere iki şekilde tasnif edilebildikleri görülmüştür. Bu sınıflandırmanın yapılabilmesinde ise muhataplar, üsluplar, mazmunlar/çağrışımlar ve şairlerin edebî kişiliği gibi hususların önemli bir rol oynadıkları kanaatine varılmıştır.
3. Meded-nâmeler, nazım türü olması ve bilhassa kelime kadrosu, bağlamı ve geniş muhatap kitlesi gibi hususları sayesinde hem kolay tespit edilebilmiş hem de bazı edebî türlerden ayrılabilmişlerdir. Söz konusu bu hususlar göz önünde bulundurulursa edebî tür çalışmalarında içerik ve muhataba göre genellemenin yapılmaması ve kelime kadrolarının gözetilmesi önem arz etmektedir.
4. Bu çalışma için yaklaşık 900 divan ve muhtelif eserler incelenmiş, neticesinde de 296 şaire ait 767 adet meded-nâme manzumesi tespit edilmiş ve bu durum, neredeyse her üç şairden birinin meded-nâme manzumesine sahip olduğunu göstermiştir.
5. En fazla meded-nâme yazılan yüzyılın XIX. asır olduğu görülmüştür. Ayrıca Edirneli Nazmî ve Mehmet Şemseddin Ulusoy, sahip oldukları 25 adet meded-nâmeyle bu türde en fazla manzume kaleme alan şairler olmuşlardır.

6. Meded-nâme türünün klasik Türk edebiyatı sahasında umumiyetle özüksendiğı görölmüştür. Ancak bu türün Türk edebiyatındaki yerinin tam olarak belirlenebilmesi için halk edebiyatı sahasında da çalışılması önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Aça, M. vd. (2012), *Başlangıçtan Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Ak, Coşkun (1977), *Muhibbi Divanı*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Akalın, Şükrü Haluk (2011), *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akkuş, Metin (2014), *Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası: Edebi Türler ve Tarzlar*, Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Aksoy, Arif Edip (2011), *Garîkî Dîvanı: Bahru'n-Nihâye*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Aksoyak, Hakkı (2018), *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı*, Ankara: Kültür ve Turizm Yay.
- Aslan, Üzeyir (2017), *Nehcî Dîvânı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Aydemir, Yaşar (2017), *Ravzî Dîvânı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Canım, R. (2016), *Divan Edebiyatında Türler*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- Çavuşoğlu, Mehmed (1977), *Yahyâ Bey Dîvanı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çürük, Selcen (2005), *Mu'inü'l-Mürîd*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Dolu, Yunus (2020), *Bir Tür Olarak Divan Şiirinde Meded-nâme*, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Efe, Mustafa. (2018), *Mehmet Şemseddin Ulusoy'un Eş'âr-ı Şemsî Adlı Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Erbay, Fatih (2016), *Emâni Dîvânı*. Konya: Palet Yayınları.
- Gökçe, Emrah (2011), *Misli İsmâ'il Hakkı ve Divanı*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Gültekin, Hasan (2007), *Türk Edebiyatında İnşâ: Tarihî Gelişim-Kuram-Sözlük ve Metin*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Gündoğdu, Ömer Faruk (2018), *Hilâli Dîvânı*, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Güzel, Abdurrahman (2006), *Dini-Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kaplan, Mahmut (2015), *Hayriyye-i Nâbi (İnceleme-Metin)*, Ankara: Atatürk Kültür
- Levend, Agah Sırrı (1998), *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- Okuyucu, Cihan (2004), *Ereğlili Türabi Divanı*, İstanbul: Fatih Üniversitesi Yayınları.
- Uzun, Süreyya (2011), *Üsküdarlı Aşkî Divanı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri ve 16. Yüzyıl Osmanlı Hayatının Divandaki Yansımaları*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Özenç, Yavuz (2008), *Şeyh Hüsameddin-i Uşşâkî Divânı Transkripsiyonlu Metin*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Özkat, Mustafa (2005), *Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divânı*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Sever, Mustafa (2018), *Bakırgan Kitabı*, Ankara: Ahmet Yesevi Üniversitesi Yayınları.
- Seyhan, Köksal (2002), *Livâyî Divânı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Şenödeyici, Özer vd. (2012), *Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Kılavuzu*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Taş, Hakan (2010), *Vusûlî Divânı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Tatçı, Mustafa (Tarihsiz), *Divân-ı Yunus Emre*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Tunç, Semra (1996), *Ârif, Hayatı-Eserleri Edebî Kişiliği ve Eserlerinin Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Uzun, Süreyya (2011), *Üsküdarlı Aşkî Divanı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri ve 16. Yy.*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Üst, S. (2018), *Edirneli Nazmî Divânı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Yıldırım, Yusuf (2013), *Osman Şems Efendi, Hayatı, Eserleri ve Divânı (Metin-İnceleme-Tahlil)*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Yılmaz, Kâmil (2014), *Ana Hatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Yurtsever, Murat (1990), *İsmâil Hakkî Divânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Extended Summary

Although person is known as the most honored creature of the world of living things, it is always in need of help due to the weakness of its nature. In order to overcome this weakness, it does not hesitate to turn to any addressee who it believes is stronger than its. The person who takes refuge in this interlocutor adopts different approaches and presents its wishes to help its in various subjects. Here, the one of places where all this reason-result relationship literary can be performed has been the meded-name genre.

Literary genres, one of the precious jewels of the Classical Turkish Literature treasure, are based on the examination and classification of poetic and prose works in terms of content. This discipline, which focuses on the content of crops written by authors and turned into a tradition, is at the center of classical Turkish literature, which includes a rich imagination. One of the links of this lineage is kept by the type of meded-name poems.

Meded-names, a manifestation of asking for help, is a literary genre that has been highly embraced by the artists of classical Turkish poetry and took place in the divan of one of the three poets. It is possible to express the theoretical meaning of this literary genre in the form of poems that have both religious and human aspects and were written to seek help from any interlocutor. In other words, explaining asking for help in the context of the poem with the support of various styles and methods, and expressing this request with words that mean help, lays the groundwork for the formation of meded-names.

Meded-names are one of the rare species that gain prevalence due to religious and human factors. This literary genre was written within tradition thanks to the features of the hadiths, verses, beloved and statesmen. Meded-names are divided into two as religion and human because of these features. In religious meded-names, was asked for help from Allah, Hz. the Prophet, Hz. Ali, Hz. Mevlânâ and Abdulkadir Geylânî. In human meded-names, help was asked for help from beloved, statesmen and living and non-living beings. In addition, religious meded-names are indirect and direct; Human meded-names are divided into two as abstract and concrete. The first religion was written by the meded-name Nesîmî. The first human meded-name was written by Necâtî Bey.

Complexity has occurred with such as münacat, şefaât-nâme, mersiye, nasihat-nâme and şikâyet-nâme some literary genres because the meded-names are so detailed. However, this confusion was eliminated thanks to the word group of the meded-names, the wide interlocutor and the context. Considering these issues, it is important not to make generalizations according to the content and addressee in literary genre studies and to observe the word cadres.

Due to the richness of meaning in the content of Meded-names, some methods of asking for help have emerged. To these methods, mediation, religious knowledge, proverbs and idioms,

prayer phrases, and artistic anxiety are examples. Thanks to these methods, poets aimed to clarify their requests for help and at the same time tried to show that they had such knowledge and that they could apply their skills to the field of poetry.

In the last title of this article, the historical course of meded-names in divan poetry is included. As a result of chronological examinations made since the work of Yûsuf Has Hâcib called Kutadgu Bilig, the first examples of meded-name in Turkish literature were written in XIV. It has been observed that it started with Nesîmî and Ahmedî in the century. So much so that, before this century, no poem that could be considered as meded-name was encountered. Meded-names were written from the 14th century to the present, that is, for about seven centuries. In total, 767 meded-names of 296 poets were identified. While 678 of these meded-names were religious, 89 of them were written in human style. Edirneli Nazmi and Mehmet Şemseddin Ulusoy are the names that wrote the most meded-names in this field with their 25 texts of meded-names.

In this article meded-name type; definition, sources, classification, determination, methods of seeking help and its historical course was examined. These evaluations will contribute to a good understanding of meded-names and their to be defined as a new literary genre in the field of classical Turkish literature.